

ERA21 #02 2024 ARCHITEKTURA A SLUNCE

EDITORIAL Architektura (a) slunce Ladislav Jackson **AKTUÁLNÍ REALIZACE** Bílá linka. Štvanická lávka přes Vltavu v Praze Petr Tej, Marek Blank, Jan Mourek **INTRO** Slunce SpY **TEORIE** Za „nový“ heliomorfismus Charles Waldheim **HISTORIE** Dobrý sluha, ale zlý pán: poučení z kalifornského slunce Ladislav Jackson **HISTORIE** Koupat se ve slunci. Podoby a proměny slunečních lázní Andrea Turjanicová, Jan Baláček **REALIZACE** Léčba sluncem. Obnova a adaptace areálu Vodoléčebného ústavu v Luhačovicích TRANSAT architekti **REALIZACE** Ve stínu dřeva. Zázemí přehrady „U Prutu“ v Jablonci nad Nisou Martin Prokš, Marek Příkryl / Prokš Příkryl architekti **HISTORIE** Poválečná architektura jako Sluneční město Ladislav Jackson **REALIZACE** Kruh nabitý energií. Návštěvnické a vzdělávací centrum firmy Novartis v Basileji AMDL Circle **REALIZACE** Kovová slunečnice. Centrála společnosti Bonfiglioli u Boloni Peter Pichler Architecture **REALIZACE** Hrad v poušti. Školící centrum u jezera Turkana v Keni Diébédo Francis Kéré / Kéré Architecture **REALIZACE** Společná škola. Základní škola a ubytování pro učitele ve vesnici Fass Toshiko Mori Architect **IDEA** Stín a voda Colectivo C733

ERA21 #02/2024 vychází v těchto dnech. Třetí, letní číslo ročníku 2024 bude zkoumat nové urbánní strategie a roli dočasných instalací či aktivit v transformačních územích pro jejich budoucí využití a zástavbu.

ERA21

ARCHITEKTI SVĚTLA A ERA21

Časopis *ERA21* ve spolupráci s **Galerií architektury Brno (GAB)** představí formou přednášky práci architektů ze studia **VISUALOVE** Jana Macháta a Michala Oklešťka. Součástí akce konané ve **čtvrtek 9. května od 18.00** v prostoru GAB bude také uvedení **prvního letošního čísla ERA21** na téma Interiérový design a světlo, jehož součástí byl právě rozhovor s Janem Machátem (viz *ERA21* #01/2024, s. 32–35). Studio VISUALOVE propojuje různé obory a jeho záběr sahá od světelného designu a scénografie přes architekturu, videomapping až po multimediální instalace či osvětlení plesů. Má za sebou netradiční realizace, jako jsou např. girlandy v ulicích Brna, světelný festival Prototyp v podzemních vodojemech na Žlutém kopci nebo Festival planet u hvězdárny na Kraví hoře.

www.era21.cz, www.galeriearchitektury.com

LABORATOŘ VEŘEJNÉHO PROSTORU A ERA21

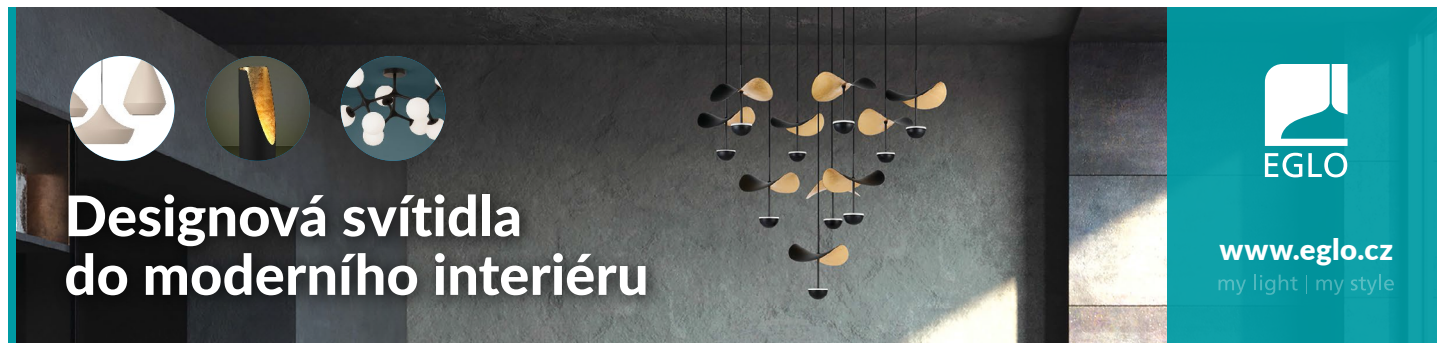
Jak si můžeme poradit s nevyužitými prostory a budovami? Na to odpovídá nová výstavní intervence v pražské **Galerii Jaroslava Fragnera** (GJF) od kolektivu **Public Space Lab** pod vedením urbanisty a výtvarníka **Jana Trejbal**a. Zabývá

se problematikou dočasných využití míst, což se propisuje i do koncepce samotného projektu: výstava i doprovodný program se konají od **4. dubna do 9. června** ve vnitřních i venkovních prostorech galerie. Výstava neboli Laboratoř veřejného prostoru se snaží poukázat na to, že dočasná funkce dokáže dát místům nové kulturní, sociální a ekonomické přínosy. Součástí projektu je osm odborných performativních setkání (tzv. Laboratoří), která představují průnik mezioborových přístupů v kombinaci s unikátním simultánním zpracováním dat za použití AI – vizualizace slov a termínů použitých během setkání. Ve spolupráci s Public Space Lab také vzniká **třetí číslo časopisu ERA21**, kde téma dočasných přístupů a tzv. taktického urbanismu rozvineme v celé jeho šíři a v dosud nepublikovaných souvislostech. Číslo bude slavnostně „pokřtěno“ v rámci dernisáže výstavy v GJF ve čtvrtek **6. června** od 18.00.

www.era21.cz, www.fragnerka.cvut.cz,
www.publicspacelab.cz

MLUVIT O ARCHITEKTUŘE: ANNA BEATA HÁBLOVÁ A FILIP LANDA

Spolek Offcity pořádá ve spolupráci s galerií GAMPA další večer z cyklu **OFFCITY ARCHITEKTI**, kdy se setkávají dvojice hostů či hostek, jejichž pohledy a zkušenosti spojené s daným tématem mohou být

Designová svítidla
do moderního interiéru

EGLO
www.eglo.cz
my light | my style

i velmi rozdílné. První hostkou večera bude architektka, teoretička a básnířka **Anna Beata Háblová**, kterou možná znáte z ranního vysílání na rozhlasové stanici ČRo Vltava. Její senzitivní úvahy vdechují život neživé hmotě architektury a přibližují její esenci širokému publiku. Druhým z dvojice bude **Filip Landa**, rovněž architekt, publicista a poutník, který se po dlouholeté spolupráci s odborným časopisem *ERA21* stal jeho šéfredaktorem. *ERA21*, která je primárně cílena odborné veřejnosti, do veřejného prostoru přináší témata rezonující v současném architektonickém dění. Jak vypadá současná veřejná i neveřejná debata o architektuře? Jak jsou nové realizace reflektovány v médiích? Existuje vnitřní odborná kritická diskuze, nebo se architekti jen plácají po ramenou? Kdo a jak může veřejnost vzdělávat v tomto ohledu? Lze na oblast stavebnictví, architektury uplatňovat multikriteriální hodnocení? Lze takové hodnocení zpřístupnit veřejnosti? Jsou významná až existenciální témata současnosti dostatečně reflektována soudobými architekty? Je na ně upozorňováno při výuce architektů? Dne **14. května od 19.00 hodin** se budeme se těšit na setkání s vámi a na následnou diskuzi.

www.era21.cz, www.offcity.cz, www.hablova.com

přednáška

JARO S KRUEM

Kruh přiveze do České republiky poprvé zástupce progresivní krajinářské architektury i inspirativní osobnosti, které posouvají současné přístupy ke krajině. **24. ročník cyklu přednášek** o architektuře ukáže proměny v New Yorku nebo Amsterdamu, představí tvůrce soukromé přírodní rezervace v Irsku nebo ředitelku krajinářské sekce norského studia Snøhetta. V Praze vystoupí vizionáři pracující s jiným pojetím krajiny a veřejných prostranství tak, aby byly

odolné vůči proměnám společnosti i klimatu. Cyklus přednášek nazvaný **Kra/jiná** se tradičně koná první čtvrtek v měsíci ve vybraných sálech v Praze. Květnová přednáška nazvaná **DoHromady/Together** představí newyorskou krajinářskou architektku **Michelle Delk** z ateliéru Snøhetta a švýcarského krajinářského architekta **Thomase Kisslinga** z ateliéru VOGT Landscape Architects. Tématem budou inspirativní místa pro současný život, vazby mezi lidmi a jejich okolím a voda v krajině. Přednáška se bude konat **2. května od 19.30** hodin v prostoru Centra architektury a městského plánování CAMP Praha. www.kruh.info

výstava

ČÍ JE TO PROBLÉM?

V pražské galerii **VI PER** je až **do 4. května** k vidění výstava **Čí je to problém?**, kterou připravili Karolína Kripnerová a Janek Rous. Když zkoumáme, proč někdo nemá kam jít večer spát, nutně si začneme klást neodbytné otázky. Jaké uznáváme hodnoty? Jaký máme vztah k nejslabším členům společnosti? Jak se to projevuje ve veřejném prostoru? Jaký vliv má prostředí na člověka? Kolik máme segregovaných oblastí a lidí v sociálním vyloučení? Jsme rasisté? Jaký máme postoj k bydlení – je to právo, nebo zásluha? Vytváří si naše společnost lidi bez domova sama? Výstava **Čí je to problém?** vznikla ve spolupráci architektky Karolíny Kripnerové a umělce Janka Rouse. Oba se dlouhodobě věnují sociálním tématům, jako jsou nedostupnost bydlení, vyloučenost a bezdomovectví, a to jak z pohledu architektury, tak současného umění. Impulzem ke vzniku výstavy byla výzkumná stáž Karolíny Kripnerové v New Yorku, USA, která se uskutečnila na jaře 2023 díky Fulbrightovu stipendiu a rozšířila tak téma o americký kontext. www.vipergallery.org

konference

REVIZE TYPOLOGIE 2024 – NEMOCNICE V 21. STOLETÍ

Ústav nauky o budovách srdečně zve na 7. ročník konference **reVize Typologie**, který bude věnován tématu zdravotních staveb – nemocnic.

Odborná konference zaměřená na zdravotní stavby (především nemocnice) je určena odborníkům na zadávání, navrhování, výstavbu, provoz nemocnic, zástupcům veřejné správy a samosprávy a je otevřená i pro studenty. Cílem konference je diskutovat, jak stavět nemocnice na počátku 3. tisíciletí.

Na konferenci bude představena i nová publikace *Architektura nemocnic v 21. století* (M. Juha, K. Fořtl) vydaná Ústavem nauky o budovách na začátku roku 2024. Konference se uskuteční **25. dubna** na **Fakultě architektury ČVUT v Praze** v místnosti 152/153 (akvárium). Pro registrované je účast zdarma.

www.fa.cvut.cz, www.revizetypologie.cz

URBANSCAPES PRAHA 2024

Jak má vypadat příjemná a živá městská krajina? Jak ji adaptovat na klimatickou změnu? Jak veřejný prostor uspořádat pro lidi, technickou a dopravní infrastrukturu, vodu, přírodní prvky a živočichy? Jak plánovat města inovativně a efektivně a nerezignovat na estetiku a harmonii? Jak podporovat ekosystémy, aby pomáhaly ony nám? Konference **UrbanScapes Praha 2024** je místem pro sdílení inovativních postupů a dobrých řešení. Bude se konat na **Fakultě architektury ČVUT v Praze od 21. do 22. května**.

Akci pořádají Česká asociace pro krajinářskou architekturu (ČAKA, sekce SZKT), Ústav krajinářské architektury FA ČVUT a Oddělení environmentálních projektů, OCP MHMP.

www.fa.cvut.cz, www.caka.cz

soutěž

ZAHRADNÍ RESTAURACE S ROZHLEDNOU V MALEŠICKÉM PARKU

Městská část Praha 10 vyhlásila jednofázovou otevřenou projektovou architektonickou soutěž. Předmětem soutěže je získat komplexní architektonický návrh objektu **zahradní restaurace a rozhledny v Malešickém parku** včetně souvisejících krajinářských úprav v rozsahu řešeného území. Vybraný tým generálního projektanta následně zpracuje všechny projektové fáze investičního záměru. Předpokládané investiční náklady na stavební realizaci byly stanoveny na 60 mil. Kč bez DPH. Předpokládaná hodnota následné zakázky činí 5,4 mil. Kč bez DPH. Datum odevzdání soutěžních návrhů bylo stanoveno na **3. května**.

www.tenderarena.cz

NOVÁ ALŠOVA JIHOČESKÁ GALERIE

Alšova jihočeská galerie vyhlásila jednofázovou otevřenou projektovou architektonickou soutěž. Předmětem soutěže je získat komplexní architektonický návrh **novostavby objektu muzea Alšovy jihočeské galerie na Senovážném náměstí v Českých Budějovicích**. Vybraný tým architekta/generálního projektanta následně zpracuje všechny projektové fáze investičního záměru. Datum odevzdání soutěžních návrhů bylo stanoveno na **10. května**.

www.tenderarena.cz

TERMINÁL HRANICE NA MORAVĚ

Správa železnic, státní organizace, vyhlásila architektonicko-urbanistickou otevřenou jednofázovou projektovou soutěž, jejímž předmětem je zpracování návrhu nového **Terminálu Hranice na Moravě a souvisejících objektů**, které budou doplňovat úsek vysokorychlostní trati VRT Moravská

Brána z Brodku u Přerova do Ostravy. Terminál v nové poloze nahradí dnešní nádražní budovu, která bude odstraněna. Terminál Hranice na Moravě VRT bude sloužit jako přestupní uzel pro město Hranice a jeho okolí. Terminál bude integrovat funkce stávajícího nádraží, terminálu VRT a autobusového nádraží. Terminál bude tvořit nástupní bod vysokorychlostní železnice pro část Olomouckého a Moravskoslezského kraje. Předpokládá se jeho využití jak pro dálkovou dopravu v rámci ČR a zahraničí, tak i pro denní dojíždění do Olomouce, Ostravy, Brna a Prahy i jako P+R a terminál MHD samotných Hranic. Z toho důvodu musí být terminál navržen pro dálkové cestující i pro denní dojíždění. Měl by svým architektonickým i technickým řešením symbolizovat novou éru železniční dopravy a infrastruktury v České republice, která se po dostavbě VRT napojí na evropskou vysokorychlostní železniční síť. Datum odevzdání soutěžních návrhů bylo stanoveno na **31. května**.
www.zakazky.spravazeleznic.cz

FREIWALDOVO NÁMĚSTÍ – ÚZEMNÍ STUDIE

Město Hronov vyhlásilo urbanistickou užší jednofázovou projektovou soutěž, jejímž předmětem je návrh **územní studie pro lokalitu Freiwaldovo náměstí a okolní ulice**, kde město Hronov plánuje výstavbu domova důchodců a dotvoření městské struktury a využití potenciálu lokality pro budoucí zahuštění města. Datum podání žádostí o účast je **17. května** a datum odevzdání soutěžních návrhů **12. července**.
www.nen.nipez.cz

VODNÍ PRVEK NA NÁMĚSTÍ E. BENEŠE VE VARNSDORFU

Město Varnsdorf vyhlásilo architektonicko-výtvarnou otevřenou jednofázovou projektovou soutěž, jejímž

předmětem je řešení návrhu **nového vodního prvku na náměstí E. Beneše ve Varnsdorfu**. Datum odevzdání soutěžních návrhů bylo stanoveno na **17. června**.
www.zakazky.varnsdorf.cz

SMETANOVY SADY JESENÍK

Město Jeseník vyhlásilo krajinářskou otevřenou dvofázovou projektovou soutěž, jejímž předmětem je **rehabilitace Smetanových sadů**, otázka jejich propojení s centrem města a zároveň zamyšlení se nad vztahem parku k řece Bělá. Tato nejvýznamnější zelená plocha města se má začlenit do života města a stát se součástí jeho centra. Cílem soutěže je nejen najít řešení na rehabilitaci parku a jeho propojení s městem, ale soustředit se zároveň na zvýšení atraktivity a praktické hodnoty pro obyvatele i návštěvníky města. V neposlední řadě je cílem vytvořit udržitelný krajinný prvek jako součást města, jehož provozní náklady budou optimalizované a nakládání s vodou a energiemi, potřebnými pro údržbu, budou odpovídat dnešním standardům. Datum odevzdání soutěžních návrhů v prvním kole je **21. června**, v druhém kole pak **13. září**.
www.nen.nipez.cz

REVITALIZACE MASARYKOVA NÁMĚSTÍ V ODRÁCH

Město Odry vyhlásilo architektonicko-urbanistickou otevřenou anonymní jednofázovou projektovou soutěž, jejímž předmětem je zpracování urbanisticko-architektonického návrhu **revitalizace Masarykova náměstí v Odrách a jeho bezprostředního okolí**. Datum odevzdání soutěžních návrhů bylo stanoveno na **12. července**.
www.zakazky.odry.cz